

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 26.

V Ljubljani, v soboto 27. junija 1903.

Letnik VIII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo: rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

„Jednakopravnost“ — prenehala.

Iz Idrije, 22. junija.

Glasilo naših naprednjakov „Jednakopravnost“ je z 18. junijem prenehalo. Veliko so začekali pričakovali od novega lističa. Slabo bo za našo stranko, ako nimamo lokalnega glasila, so očitno govorili, smrtne vdarce smo ž njim vsekali našim nasprotnikom, so se po malih številkah že bahali. A po dveletnem pisarenju so pa spoznali, da so se v svojih nadah korenito zmotili.

Bahato so se ponašali: imamo prijatelje v Ameriki, Jednakopravnost roma v Belgijo, na Nemškem jo poznajo, v Italiji jo bero, po vseh kronovinah Avstrije je razširjena, posebno še po Kranjskem, Štajerskem in Koroškem — samo Goriškega niso omenili, če tudi se je tam tiskala — postala nam je neobhodno potrebna, na najmerodajnejšem mestu se na naš list ozirajo, za nami stoje skoraj vsi uradniki, meščani, rokodolci, obrtniki, ter ves mogoč del delavcev, kar jih je izobraženih in neodvisnih. Sedaj pa tak polom! Prijatelji počenši iz Amerike čez Belgijo, Nemško in Avstrijo tja doli do solnčne Italije — kaj ne kak obseg — vse izobraženo, neodvisno v Idriji — in tega je precej, saj samo naše mesto šteje do 6000 prebivavcev — ta velikanski krog ne more vzdržati polumesečnika. Vi prijatelji, kako ste nezvesti in ti intilgentna neodvisnost, kako si nehvaležna! „Neobhodno potreben listič“ pustiš umreti radi sušice! Tolkokrat je pisal o slabih stanovanjih, poglavitnih vzrokih jetike, dolgo časa je prinašal prestave odlikovane brošure o tuberkuloznih bacilih, ni čuda da se je nalezla te bolezni in na jetiki končala komaj dve leti staro svoje življenje.

Kako je vendar do tega prišlo? Prav naravno, nič umetnosti, nič šole ni bilo. Tisti mnogoštevilni prijatelji so bili le na papirju, nezavisna idrijska inteligenca samo v mislih. Že tako mali krog plačujočih naročnikov se je čedalje

bolj manjšal ne radi kake nasprotne agitacije, temveč radi lista samega. Ljudje so vendar pričakovali, da v 14 dneh napredna učenost prinese vsaj nekaj vžitne dušne hrane, a bilo je večinom le zabavljanje na klerikalce, vedno stari, a vedno se ponavljajoči izrazi, kakor sleparji, naduti popje, klerikalna zalega i. t. d. Tebe „Sl. list“ so posebno radi dopisov iz Idrije vzeli na muho. Še iz Narodne tiskarne nisi toliko primkov — nelaskavih — dobil, kakor iz našega lističa. In vspeh? Naročniki so se naveličali vedno istih psov, opozorjeni pa na dopise v „Sl. listu“, čitali so tudi iz tega o razmerah v Idriji, ter primerjali obe pisavi. Posledica je bila, da so naročniki vračali list, odpadali celo taki, katere so naprednjaki že večkrat proglasili za svoje.

V tej zadregi so se obrnili „za podporo do najmerodajnih krogov napredne stranke, a brezvspešno“. Pisali so o priliki volitev v deželni odbor: „izvoljen je dr. Tavčar (Idrija knof)“. Sedaj so res dobili liberalci od liberalcev knof. A Gabersčková tiskarna ni zadovoljna s knofi, tudi pri njej se le z groši poravnava račun. Ker ni bilo ne od naročnikov, ne od merodajnih krogov groša, ni kazalo družega, kakor štacuno zapreti.

„Nikakor ne moremo zahtevati, da bi jeden sam vse žrtvoval“, pišejo v zadnjem listu, a podpisan je odbor pol. društva Jednakopravnosti. Kaj ima pol. društvo tako malo požrtvovalnih mož, ali tudi to le na papirju obstoji? Mi smo res občudovali vstrajnost zalagateljevo in pričakovali že prej konca listovega, pa gosp. je delal do skrajne sile in napel vse moči, da bi na površju ohranil svoje dete. A ni imelo že pri porodu onih življenje ohranjujočih snovi, zato bi mrliški oglednik ocenil vzrok smrti „gestorben an Lebensschwäche“.

De mortuis nil nisi bene, pravi stari pregovor. Zato nočemo tudi mi slabost, napak in pogrškov „Jedn.“ naštevati, odkrito povemo le

to, da se na eni strani veselimo listove smrti, ker bode nekaj manj pohujšanja in laži v našem mestu, a na drugi strani obžalujemo iz strankarskih ozirov. Ravno list naših naprednjakov je marsikomu oči odprl, da se je nas oklenil primerjaje pisarenje liberalcev in našo stvarno, mirno ter dostojno pisavo. V tem oziru je res škoda, da je ne bo več. A kar je, to je! Mi jo gotovo radi tega ne bomo klicali v življenje. Poročila v „Sl. listu“ iz Idrije pa se bodo še vedno nadaljevala, ker naši ljubeznjivi nasprotniki trdijo, da bodo v novem svojem glasilu „Sl. Narodu“ pogostejše prinašali o idrijskih razmerah, bomo morali enako mi vstrajati, dokler se gospoda dostojne in stvarne pisave ne privadi.

Hedervaryjevega tiranizma je dovolj.

Ban Khuen Hedervary, ta tiran in varalica, je sestavil sedaj novo ogrsko ministerstvo, ker je ogrski ministerski predsednik Szel odstopil. Hrvatje seveda bodo veseli, ako se ga znebijo, ko odide kot ministerski predsednik, da se pa poveri tako važna reč takemu človeku, kakor je Hedervary, to pa je znamenje časa, nò, odkod? — iz Avstro-Ogrske! — Vojne predloge hoče Khuen za sedaj djati z dnevnega reda, poskrbeti, da se sprejme 4 mesečni budgetni provizorij, potem pa se predloži nova vojna predloga. Nova ogrska vlada ima biti skozi in skozi liberalna!

Nasilno in brezobzirno mažarsko postopanje Hedervaryjeve tiranske vlade mora vsakega poštenočutečega do skrajnosti razburiti in tirati do zdvojnosti. Hrvatom dajemo popolno pravico, da se bore za svojo slobodo. In mi Slovenci, bratje Hrvatov, se moramo zgražati nad tiranom, kakor je ban Hedervary. Kakor poročamo, je zloglasni Hedervary uspel v svoji misiji v Budim Pešti, ker si je osvojil s svojim poznanim kramarskim dogovarjanjem celo mažarsko liberalno

Čumak.

(Maloruski spisal Marko Vovčok, poslovenil F. S. Pavletov.)

1.

Ko je umrl naš oče, lahka mu bodi zemljica, nam je zapustil devet parov volov, prav krasnih. Trije bratje smo bili, jaz sem bil najmlajši, še deček. Srednji se je oženil in pustil čumaštvo.*) Vsaj ga je pa tudi mati tako prosila: „Nehaj, nehaj čumakovati. Nesrečna sem tu na svetu, in nekoliko me bodeš utešil“. A tudi on je bil slaboten, često je bolehal.

A midva z bratom sva še vedno čumakovala. Gricko je bil visok dečko, nekoliko zagorel in črnih oči kakor orel. In čumakovala sva... Star sem že in moja hči se v jeseni pripravlja k poroki, a še sedaj sanja samo o široki in brezkraini stepi. Pot se širi, naši vitorogi voli gredo, kola škripljejo in mesec sveti...

„No, mladenič, si li seštel zvezde?“ je zavpil Gricko, kakor bi udaril po zvonu, in jaz sem se takoj dvignil.

Kadar se gre iz našega sela na Krim, je treba iti skozi Kumince, kozaško selo, veliko, na

*) Čumaki se imenujejo trgovci na maloruskih stepah. Hodili so na Krim po sol ali na Don po ribe in odhajali po kupčiji.

dveh bregovih; dve zidani cerkvi, samo nove hiše in okoli vsake krasen, prekrasen vrt. Krasno selo! Tu je bila omožena naša teta, zato smo mi češče zahajali k nji. Tetka se nas veseli, poprašuje nas, časti, pripoveduje.

Navadno smo prenočevali pri nji; a včasih smo se celo zadržali in ostali pri nji dva do tri dni; ali je brat sodruga pričakoval, ali pa mu je vol opešal. A zame, dečka, je tudi ta izgovor dober: ali sem se z otroci poigral, ali pa sedel na plotu kakor pevec.

2.

Neke pomladi smo rano šli od doma in prišli v Kumince, kakor po navadi, tretji dan zvečer; vroče je bilo in višnje so bujno cvetele. Nismo še prišli do tetine kočice, ko je ustavil Gricko vole in rekel:

„Pazi, Ivan, in ne odhajaj! Kmalu se povrnem“.

„A kam greš, Gricko?“

„K znanemu človeku moram iti. Ne zapuščaj voza!“

In odšel je. Jaz pa za njim, da vidim, h katerim znanim ljudem gre.

Prišla sva po ulici in dospela do nove kočice. Gricko je zažvižgal; izprva malo, zažvižgal drugič in tretjič... Ničesar ni bilo slišati. A

mene je skrbelo, kaj bode. Gricko je šel po vrtu. Tam pod staro višnjo, ki je, kakor se mi je zdelo, najbujnejše cvetela, je stala mladenka, krasna kakor jasna zvezda; kostanjevi lasje so ji segali nižje od pasu; stala je in gledala mladi mesec ter dvigujé belo roko, govorila:

„Malodik,
jak gvozdič!“
„Tobje rogi krasni,
manje oči jasni!“

Ko je začela drugič, je Gricko zažvižgal. Mladenka se je prestrašila, kakor siva kukavica in pričela poslušati... Gricko je prišel bližje.

„Gricko, ali si ti, Gricko?“ je vprašala.

Hitel sem bližje, da bi slišal; pri tem nisem pazil in padel sem v jarek, — ves obraz sem si opeknel na koprivah. Neki vražji sin je izkopal jamo prav za plotom. Kako naj še poslušam? Skočil sem k vozu. Gricko pa je mislil, da je zajca splašil.

Ostali smo tri dni v Kumincih. Gricko je pričakoval nekakih znancev, a niso prišli; a mej tem je sam vsak večer nekam odhajal. Jaz sem se pa igral z otroci, izpraševal, čegava je ona nova hiša: Danila Moroza. To vam je bil brkat kozak, zdrav, a vrhu tega srdit; imel je hčerko Marino.

stranko — s pomočjo roke Szella in grofa Andrassija, ki je dober prijatelj staro-liberalcev. Hrvatje temu mažarskemu kramarju žele iz celega srca srečno pot in nikdar več povratka na Hrvatsko. Čuditi se je merodajnim faktorjem, da niso že tega mažarja iz Hrvatske odstranili in morajo gledati tako dolgo prelivanje krvi; kajti resnica je, da bo Hedervaryjev odhod iz Hrvatske in na čast cele monarhije. Značilno je, da se same mažaronske „Nar. Novine“ veselijo, da je ban — kramar vspel s svojo misijo v Budim-Pešti. In to najbolj ilustrira mažaronsko mameluštvo.

Na vprašanje nekega ogrskega poslanika, zakaj so taki nemiri na Hrvatskem in kako dolgo bodo trajali, je ban odgovoril, da je treba urediti samo finančne razmere in da se v odmah vrne na Hrvatsko mir. Hrvatje pa ga vsak dan vprašujejo, kaj je delal celih 20 let na banski stolici, da ni uredil financije, ko je imel vendar vso moč v rokah; zakaj je šel v Budim-Pešto s svojimi štiridesetimi mažaronskimi mameluki igrati gentlemana in poučevati program mažarske državne ideje? Ali ni imel dosti 20 let v Budim-Pešti braniti pravice hrvatskega naroda kot ban hrvatski? Za svojega 20letnega banovanja na Hrvatskem je hrvatsko deželo čisto ruiniral, narod je finančno onemogel. Hrvatje častitajo Madjarom, da so dobili takega ministerskega predsednika in iz polnega srca želijo, da odlazi iz Hrvatske, dasi bi želeli, da se tak človek, kot je ban, sploh odstrani iz političnega obzorja.

Poročila iz mest in trgov.

Metlika. Tukajšnja „Zadruga obrtnikov“ je kupila lansko leto neko hišo, katero sedaj podira. Na tem prostoru si hoče omenjena zadruga zgraditi svoj lastni dom. Za zadrugo življenje je vsekako potreben tak skupni dom, — ki je nekako zunanje in vidno znamenje edinstva duha, — kjer se zbirajo udje enega stanu, da tam razpravljajo svoje zadeve in se pogovorijo o korakih, katere hočejo storiti v obrambo svojega stanu. Potrebo takih stanovskih zbirališč torej ne utegne nihče, razven zakletih zagovornikov podlega in sebičnega liberalizma, tajiti, vsaj koder so se sezidala, povsod se je zapričelo bujnejše in živahnije gibanje mej stanovskimi udi in duh skupnosti, da se bori vsak stanovski tovariš za vse in vsi za posameznika, le še bolj prodira tudi mej bolj zaspane poedince. V tem oziru pozdravljamo mi to delo, ki smo vneti pristaši zadrugne misli z dušom in telesom, kakor v vrstah drugih stanov, ravno tako mej malimi obrtniki. kar najtopleje.

Prav posebno nas navdaja nada, da se bodo tudi v Metliki baš vsled te zgradbe obrtniki malo bolj postavili na noge in zastopali s tem večjo vmeno svoje koristi in da ne bodo igrače tega ali onega magnata ob gotovih časih, kakor se žalibog marsikje dogaja ravno z malim obrtnikom.

Toda, kakor se veselimo tega najnovejšega napredka v krogu obrtnikov, metliškega sodnega okraja, ki gotovo meri na to, da bi se otresli obrtniki onega poveljstva, ki vlada tudi v Metliki s tako brezobzirnostjo, dvomimo pa vkljub temu, da bi se v kratkem in rednem času izvršil kak preobrat na bolje. Pomesti treba obrtnikom tudi v tem pogledu korenito, da bode le obrtnik zastopal koristi obrtnika in da preneha že enkrat oni čas, da bi morali prosjačiti obrtniki za svoje po zakonih zajamčene pravice in da bodo tako v resnici na svoji zemlji tudi svoji gospodje. Neizprosno besedo bodo pač morali govoriti metliški obrtniki s svojim dosedanjim načelnikom, če si hočejo sami sebi dobro. Če pogledamo nekoliko nazaj v prešlo dobo, ne vemo, če je bil g. Trček povsem kos svoji nalogi, ki se stavi na moža, zastopajočega tako važno stvar.

Naj pojasnimo z nekaterimi podatki to svoje mnenje!

G. Trček ima sicer rad vedno in povsod prvo besedo in kar mu ne gre v njegove, po branju „Naroda“ in „Rodoljuba“ čudne možgane, to pobija z vso silo. Drugod se potegne obrtnik za obrtnika. V Metliki je pa načelnik „Obrtne zadruge“, ki bi morala v prvi vrsti skrbeti za korist in prospeh vsakega obrtnika, ne glede na politično mišljenje, često proti obrtniku. Lansko leto se je namreč dozidalo tukaj nekaj, kar je podobno bolj kakemu kurniku. Nadeli so tej spaki ime mestni mlin. In za to spako se je potegoval mej drugimi silno g. Trček, ki sedi v mestnem zboru tudi mej svetovalci. In zakaj so bili nekateri ljudje tako goreči za mlin, katerega prav žalostno gledajo metliški prvaki? No, zakaj? Ker obstoji v Metliki že en mlinarski obrtnik, ki je popolnoma ustrezal potrebam mlinarskega obrta v Metliki, in ki noče tuliti vsled svojega prepričanja v tisti rog, kakor nekdo drugi. O nepotrebi zidave tega kurnika ni nam sila sedaj prav nič govoriti, vsaj ta se vidi sedaj jasno. Tiste kronice, katere pridejo v mestni mlin bi se bile torej brez skrbi naklonile obrtniku mlinarju, ker za splošno dobro ni nič storjenega z mlinom, namreč se je naložilo le še večje breme na itak že preveč obtežene Metličane.

Sicer pa moramo pustiti g. Trčku nekaj zaslug. Povejmo jih javnosti! Ob zadnjih državnoborskih volitvah je bil prisoten čislani načelnik na Plantanovem shodu. Samoobsebi je umevno, da ni molčal. Zato je govoril prav

pohlevno drugače zapovedovalni g. Anton, namesto, da bi Plantanu, kot kandidatu, kar v obraz povedal zahteve obrtnikov. Za to uslugo mu je napravil Plantan drugo. Ta obstaja v tem, da se je peljal Trček na Dunaj na neki obrtni shod, kateri je dišal močno po židovih. Metliški obrtniki so bili s tem rešeni vseh težkoč, ki jih tarejo. G. Trček pa tudi zadovoljen, da je videl Dunaj in Plantana, kjer se mu je ponudila prilika „divaniti švabski“, kar zna on kakor malokdo.

Svetla zvezda g. Trčka je zatemnila na metliškem političnem nebu za nekaj časa, dokler ni vsplavala ob prihodu Tavčarjevem za časa zadnjih deželnozborskih volitev zopet v metliški čitalnični dvorani. Vzdignil je namreč to pot čislani načelnik kosti svojega rojstva in govoril — zoper „klerikalce“. Zahteval ni nič manj kakor uvedbo „kancelparagrafa“. Vsaj, če bi bil ta upeljan, zasijala bi zlata zarja obrtnikom. Stroji velikih tovarnarjev bi morali takoj ustaviti svoje delo, katero bi dobili mali obrtniki. Država bi takoj omejila prostost, po kateri sme vsak kjerkoli že hoče na poljuben način poljubno mu obrt izvrševati. Nihče ne bi smel potem tudi, če ima še toliko denarja, ne da bi razumel kako obrt, započeti to ali ono obrt, kakor se pripeti sedaj, če bi bil uveden „kancelparagraf“.

Nihče ne bi smel potem tudi osredotočiti več obrtov v eni roki kakor dopušča zdanja obrtna prostost. Konfekcijska podjetja bi zginila čez noč. Nepoštena konkurenca, ki je omogočena po načelu obrtne prostosti, bi prenehala, sploh „kancelparagraf“ bi vse nadloge obrtnikov iz sveta spravil.

Tako je bilo na tem shodu vdrugič rešeno obrtništvo metliškega sodnega kraja in ko so prišli lepaki iz Novega mesta za kandidata obrtnika g. Košičeka na g. Trčka, ni bilo videti niti enega v celi Metliki na javnih prostorih. Neobrtnik Tavčar je dobil okoli 80 glasov, mej temi polovico od obrtnikov; obrtnik g. Košiček pa menda celih deset.

Toda še nekaj moramo pribiti danes. Ko je bil lansko leto, mislim v jeseni, shod obrtnikov v Ljubljani, da bi se ustanovila zveza obrtnikov iz cele kranjske dežele, je g. Trček zopet začutil v sebi potrebo, da nekaj govori.

In čujte sedaj obrtniki iz drugih krajev, mesto, da bi čislani načelnik uporabil vso svojo zgornost zato, da bi pristopila metliška obrtna zadruga tudi tej deželni zvezi, za kar so nekateri obrtniki bili takrat, ali, da bi se odposlalo vsaj kakega zastopnika na ta shod, se je na nek predlog sklenilo, da naj se ostane doma za pečjo, češ v Ljubljano je predaleč hoditi. Dunaj je seveda bližji Metlike in židovski liberalci nimajo drugačnih možganov od metliških.

O metliški obrtniki! ali naj res veljajo o vas besede pesnikove: „Drugje prvak je, kdor

3.

Na Krim smo prišli srečno. Ko smo se vračali, smo se — seveda — ustavili v Kumincih. Gricko se je brzo odtrgal od tete in odšel. Toda ta večer se je hitro vrnil nekako nenavadno razburjen.

Zjutraj smo sedli za mizo k zajuterku in teta je vprašala:

„Si li Gricko poznal hčer Danila Maroza, Marino?“

„Zakaj?“

„Oče jo je omožil; prisilil je nesrečnico. Kako se je branila sirota! Skoro polumrtvo so jo peljali k zetu.“

Pogledal sem Gricka, in on je poslušal ter preplašeno gledal skozi okno.

„Udala se je njegovi volji, oslabela je, zvenela je moja ribica . . . A bila je mladenka, kakor solnce. Celo k meni je prihajala, žvrgolela in izpraševala . . .“

„Komu so jo dali?“

„Ivanu Boudaru, tja-le v Zvonce, ne daleč. On je bogat mož.“

Moj Gricko je povsod glavo in ni je dvignil do doma.

4.

A mati neprestano:

„Oženi se Gricko, oženi se! Zakaj ne?“

„A zato ne“, je odgovarjal Gricko, „ker nisem našel prave neveste; a da bi vzel katerokoli, nočem.“

Sedeli smo v hiši, mati se je žalostila in govorila:

„Poglej, kako lepe mladenke so v naši vasi. Celo v Kijevu je ni lepše, nego je Katra Barabašovna.“

Vse je gledalo Gricka.

„Res je“, je odvrnil Gricko.

„Ali Marjana Jakovenkova. O kako lepo lepo dekle je in kako krasno.“

„Da, krasna je tudi Marjana.“

„A Melanija?“

„Da, tudi ona je lepa.“

Mati je zajokala. In tako je za vedno ostal neoženjen naš Gricko.

Marina pa je — kakor smo izvedeli od ljudi — kmalu umrla; govorili so, da je bil njen mož zelo hudoben. Do sedaj se je že tretjič oženil.

5.

Gricko je bil že siv kakor golob in še vedno je hodil na Krim. Ni se hotel ženiti, niti ostati

doma, ampak vedno je čumakoval. Srečen je bil, bogatel je in bogatel; toda njega ni mamilo bogastvo, šel je največ radi tega, ker se mu je priljubilo čumaštvo. Doma je vedno tih, ne šali se in malo govori; a ko pride na stepo: popolnoma drug človek, kakor bi se mu drug svet odprl! Pred vozom odbločen in drzen. Če zapoje:

„O usoda, ti usoda moja,
čemu nisi taka, kot usoda tuja.“

In vse po stepi zazveni.

Dobro je pel. A ko zapoje Nečaja, zdi se ti, zdaj pa zdaj se bodo dvignili kozaki! In po hrbtu ti prešine mraz.

On je v naši vasi cerkev pokrtil z novo streho in križe pozlatil. In ne samo enega človeka je rešil bede.

Mater je zelo spoštoval. Ona ga je preživela; tako mala je bila postala, kakor rmena glivica, a preživela je čumaka.

Tretje leto je, odkar je umrl. Bil je pravi čumak. Ko je umiral, je zapovedal, naj se v gozdu pod hrastom izkopljeta dva lonca z denarjem, enega naj dajo materi, a za družega naj ga lepo pokopljejo, naj nasujejo veliko gomilo in naj postavijo velik križ iz celega hrasta. Tako smo posekali hrast prav do korenin, obtesali prav do vejevja in ga zasadili v zemljo, kakor križ. Daleč, daleč se vidi iz pustinje!

prvi je res, Pri vas pa v tej stvari velika je zmes!?"

Otresite se vendar že vseh ovir po zgledu drugokrajnih obrtnikov! Vaš dom naj vam postane ognjišče, kjer se bode skupno z združenimi močmi navduševalo za vaše stanovske koristi, odkjer naj pa tudi začno treskati strele na vsakega, ki bi vas hotel vdinjati v druge namene kakoršne zahteva vaš obrtni stan!

Deželni predsednik baron Hein ne priključuje svojih neresničnih poročil o Ljubljani, a je še vedno častni meščan Ljubljane!

Domače novice.

Kje je vendar dr. Tavčar? Na Dunaju so stavili nemški poslanci važno interpelacijo glede ljubljanskih demonstracij, in človek bi pričakoval, da se bo vendar oglašil zastopnik ljubljanskega mesta, a dr. Tavčar molči v parlamentu kakor grob. Za čast ljubljanskega mesta se je potegnil — čujte liberalci — dr. Šusteršič. Dr. Tavčar pa je govoril ne v parlamentu, ampak povabljen od dunajskih svobodomiselnih dijakov ne za ljubljansko mesto, ampak proti — slovenski duhovščini. Dr. Tavčar se je dal kaditi od visokošolcev, ki vidijo v njem uzor Slovenca. Značilne so pa besede njegove, ko je rekel, da čuti, da se stara. Nekako otožno so se čule te besede sredi mladih liberalcev, ki v dr. Tavčarju ne časte toliko narodnjaka, kakor bogatina... V „Savi“ je g. dr. Tavčar udaril na svoje stare strune, proti duhovščini. Tukaj je on doma. Kaj brigajo njega ljubljanske demonstracije, kaj ga brigajo kliči v mestnem zboru ljubljanskem: „Proč s zvezo!“ — on se ravna po geslu, katero je dal v Mestnem domu takrat, ko je razvil svoj program: Boj klerikalizmu. Saj so liberalci sami neumni, zakaj so ga pa na podlagi tega programa volili! Dr. Tavčar v srcu sam spoznava, da on za politiko v sedanjih časih več ni. Radikalen bi bil rad, pa biti ne sme, gonja proti „farjem“ je pa že liberalcem preneumna. Dr. Tavčarju damo en svet: Pusti naj vse svoje časti, pa naj gre v politični pokoj!

Turnarske slavnosti in narodno-napredna stranka. Demonstracije, ki so se vršile v Ljubljani, so bile liberalcem kaj neljube, kajti z njimi so si pokvarili prijateljstvo z baronom Heinom. Liberalna stranka bi bila rada narodna, pa biti ne more zaradi barona Schwegelna, bila bi rada radikalna, pa biti ne more zaradi barona Heina. Tako držita v kleščah liberalce dva nemška barona! Čudovito dobro je pokazal baron Hein svojo hvaležnost nasproti liberalcem. Mesto Ljubljano je na najvišjem mestu počrnil kar se je dalo. In kje je vzrok temu? Nemško-slovenska zveza, to je ključ, ki nam da odgovor na vsa vprašanja. To je vse radi politike dr. Tavčarja. On je mislil, da bo baron Hein vse klerikalce pohrustal, toda eksclenca baron Hein je čutil svojo moč, ko je videl, da so dr. Tavčarju zvezane roke, zato je tudi liberalcem pokazal zobe. Če ima g. dr. Tavčar še kaj poguma v sebi, pa naj skliče v Ljubljani protestni shod — proti baronu Heinu in odvzame naj sedanji občinski svet častno meščanstvo Heinu in Schweglu, katerima so svoj čas na ljubo nemško-slovenski zvezi slovenski „narodni“ občinski svetniki dali častno meščanstvo slovenskega središča. Na dan z narodnim moštvom!

Slovenska šiška za nemško šolo. Žalostne razmere so se pojavile na Kranjskem v zadnjem času. Nemci so začeli dvigati glave, in če se ne bodo Slovenci kmalu streznili, se zna v najkrajšem času zgoditi, da bomo poročali o zmagi nemštva. Šiška, ki se skoraj že sme skoraj imenovati predmestje središča Slovenije, bele Ljubljane, je prosila za nemško šolo in prošnjo so podpisali večinoma slovenski očetje. Kdor ima še količkaj možgan v glavi, mora izprevideti, da so to tako nezdrave razmere, da bi bilo res treba radikalnega zdravlila, da bi jih ozdravilo. Prepričani smo, da se misel na nemško šolo ni

rodila v slovenski glavi. Nemci imajo tudi v Šiški par svojih ljudi, od katerih je izšla agitacija. Ker imajo pa Slovenci z vsemi drugimi stvarmi opravka, samo ne s takimi, ki bi bile v resnici potrebne, se je tem agitatorjem res vjelo toliko slovenskih mož v nastavljenjo zanke, da je v Šiški, pred vrati bele Ljubljane, kjer naj bi bilo slovenske vseučilišče, nemška ljudska šola skoraj zagotovljena. Pa recite, da to ni žalostno!

Političen telovadec. Ciril Pirc še ne misli mirovati s prireditvami svojih telesnih in političnih vadb. To sklepamo iz zadnje „Gorenjčeve“ številke, v kateri oznanja, da bode prihodnja sokolska telovadba in kar zraven sliši v Trbojah (gotovo pri „vrli narodnjakini“ Frančiški Keršičevi). Pogum k zopetnemu izletu mu daje v ne majhni meri gotovo tudi duhoviti dopis iz Velesovega v zadnjem „Gorenjcu“, v katerem se povišuje on in njegovi rudečesrajčniki s temi besedami: „Na dvorišču omenjene (Sajovčeve) gostilne se je zbralo vse polno radovednega ljudstva. Povpraševalo je vedno, kdaj pridejo tisti gospodje iz Kranja, ki nosijo rdeče srajce in na glavi čepice s peresi. Kdo pa je tebi pravil, da so taki gospodje?“ oglasi se deček. „Meni so povedali oče, ko sem jih vprašal, kaj so to „Sokoli“... Tak otročji pogovor je čul neki gospod, ki je med tem na tihem ponavljal govor, s katerim je nameraval pozdraviti starosto „gorenjskega Sokola“, ki je slučajno tudi ud okrajnega šolskega sveta. Zares, od vzvišenega do smešnega je le en korak. „Gorenjec“ je pa tako priprost, da take otrobe objavi. Dober tek, naročniki in kupovalci posamnih števil!“

Iz Stražišča pri Kranju, 19. t. m. Sliši se, da sitarska obrt v Stražišču zaostaja. Ker je ta obrt edini zaslužek ondotnih prebivalcev, ni čudno, da jih straši misel, da ne bi ga popolnoma izgubili. Zato so priredili stražiški delavci sit dne 15. t. m. romanje v Crngrob. Vzrok, da sitarska obrt zaostaja, ni iskati v macedonskih ali hrvaških in srbskih nemirih, ampak v preveliki konkurenci med domačimi trgovci, izmed katerih eni imajo nakopičenega, mrtvoležečega blaga v svojih skladiščih strašno veliko. V korist trgovcem, pošiljajočim sita v inozemstvo, pa tudi v korist njihovim delavcem bi pač najboljša služilo, če bi vsi trgovci enako visoke cene za takoimenovano „dna“ postavili. Inozemski kupci bi si potem ne mogli izbirati med posameznimi trgovci, delavcem-sitarjem bi pa potem njih delodajalci delo lahko bolj plačati mogli.

Avstrijska justica. Margareto Ček, ki je bila obtožena, da je svoje dete utopila v škafo vode, so porotniki v Trstu oprostili; Albino Novak, ki je svojo hčerko vtopila v Muri, so porotniki v Gradcu obsodili k smrti na vešalah. Še ena sodba bo — na unem svetu!

Društvo avtonomnih uradnikov in uslužbencev se je ustanovilo in začelo svoje delovanje. Za sedaj je sedež društva v Žalcu, kjer je bilo na I. občnem zboru dne 1. junija t. l. tudi voljeno načelnništvo in sicer: Načelnikom gospod Ivan Kač, obč. tajnik v Žalcu; namestnik gosp. Fr. Kovač, okr. tajnik v Velenju, blag. g. And. Perc, obč. tajnik v okol. Celje; nam. A. Goršek, občinski tajnik v Gotovljah; tajnikom g. Oroslov Kušec, obč. tajnik v Žalcu; nam. g. M. Goršek, občinski tajnik v Šoštanju; odbornikom: Franc Kajtna, občinski tajnik v Trbovljah, Vinko Žurman, obč. tajnik okol. Rogatec-Slatina; Danjan Kurent, okr. tajnik v Sevnici. Društvo sme raztezati svoje delovanje po vseh avstrijskih deželah zastopanih v državnem zboru in iz vseh teh deželah zamorejo pristopiti udje k temu društvu. Ud tega društva zamore postati vsaki uslužbenec avtonomnih uradov, vsi predstojniki uradov in drugi uslužbenci. Vstopnina znaša enkrat za vselej dve kroni, letnina pa dve kroni na leto. Podporni ud lahko postane vsak pošten avstrijski državljani in vsaka druga korporacija, ako plača 10 kron na leto v društveno blagajno. Društvo ima namen združiti vse avtonomne uslužbence v Avstriji, najpoprej seve v slov. deželah, zboljšati gmotno stanje in zagotoviti njih bodočnost. Ker pa se zamore ta velika naloga le tedaj zvršiti, ako se društva oklenejo vsi oni gospodje, kateri služijo avtonomnim uradom, se s tem prijazno vabijo k

vstopu, k temu, za ta stan potrebnemu društvu. Oglasi se pošiljajo društvu avtonomnih uradnikov v Žalec, Štajersko in pridene vstopnina in letnina. Z ozirom na to, da to društvo ni politično nego strogo stanovsko in z ozirom na to, da se bode društvo le za stanovske koristi potegovalo, nam pač ni potreba delati za društvo druge reklame.

Izobraževalna društva. V Št. Jerneju se je ustanovilo „Katol. slovensko izobraževalno društvo“. Takoj pri prvem pripravljalnem sestanku se je v društvo vpisalo čez petdeset mož in mladeničev. Pravila so se v potrjenje že predložila.

Idrijo obiskali so te dni gojenci c. kr. rudarske akademije iz Příbrama. Ogledali so si rudnik.

Vabilo k vrtni veselici, katero priredi podporno društvo delavcev in delavk c. kr. glavne tobačne tovarne v nedeljo, dne 28. junija 1903 pri g. Plankarju, Dolenjska cesta št. 33. Vspored: 1. Srečolov. 2. Šaljiva pošta. 3. Zažiganje umetalnega ognja. 4. Prosta zabava s plesom. Pri veselici svira slavna domžalska godba. Začetek ob treh popoldne. Vstopnina 20 vin. za osebo. Ker je čisti dobiček namenjen društveni bolniški blagajni, vabi najuljudneje vse znance in prijatelje delavstva k obilni v deležbi — odbor. — V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica 5. julija.

Prvi shod slovenskih spodnještajerskih mladeničev se je vršil v slovenskem trgu Ptujška gora. Udeležilo se je sestanka okoli 800 slov. mladeničev. V cerkvi je krasno govoril č. gosp. dr. Ant. Medved iz Maribora. Slavnostnemu zborovanju je predsedoval trški župan g. Horvat. Č. g. Anton Korošec je govoril o pomenu organizacije mladeničev za Slovence na Spodnjem Štajerskem. Govorili so tudi mladeniči iz Ptujške gore, Hajdine, Sv. Urbana ter Studenic ter obetali vedno zvesti ostati katoliško narodnim idejam. Živeli vrli štajerski mladeniči!

Društvo „Domovina“ v Gradcu priredi dne 5. julija zopet veselico s petjem in tamburanjem prijateljskega hrvat. društva „Slavulj“ v dvorani Steinfelder Bierhalle. Pri tej veselici se bode igrala tudi lepa gledališka predstava: „Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček“. Med veselico šaljiva pošta. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina pri blagajni 40 v., — v predkupu 30 v. Nadplačila in darovi se hvaležno sprejemajo, ker ima društvo velike stroške posebno zaradi igre. Dotični se bodo v časopisih naznanili.

Štrajk šivilj končan. V sredo popoldne so se sešle na povabilo goriškega magistrata v magistratnih prostorih šivilje delavke in delodajalke. Imel je z njimi opraviti podtajnik g. Trevisan, ki bi pri tem poslu, kakor pravijo, kmalo oglušil. Tako silno je bilo namreč žlobodrajne in kričanje klepetavih šivilj štrajkaric in delodajalk. Po dolgem debatiranju, v katero so posegale vse h kratu, je prišlo med delodajalkami in šiviljami vendarle do sporazumljenja in določil se je delavnik na 10 uri pri sedaj obstoječih plačah. Objednem pa se je vsprejel 1. majnik kot praznik. Posebnih nezgod se ni zgodilo za časa tega štrajka. Mesto je obvarovalo svoje mirno lice, le jedno „žrtev“ je hotel imeti ta štrajk. V torek je imelo naše mestno starešinstvo svojo sejo. V ti seji je pa neki starešina po imenu Colot, zahteval, da se odpravi iz službe nekega redarja, ker ni dovelj galantno postopal proti neki šivilji, o kateri se je bilo bati, da skoči neki delodajalki v oči. Ker se ni pa šivilji sami redarjevo postopanje zdelo tako hudo, kakor je je opisal omenjeni mestni starešina, ostane najbrže pri tem, da bode redar še nadalje opravljal svojo službo ter da ne bode treba zaznamovati pri tem štrajku nobene žrtve.

„Mir“ v Dalmaciji. Kakor poročajo tukajšnjemu listu „Trieste“ je nastal v Dalmaciji (glede na dogodke v Hrvatski) relativen mir. Poročevalec omenjenega lista trdi, da je prebivalstvo Dalmacije ozlovoljeno iz raznih vzrokov in to po vsej Dalmaciji. — Vzroki tej zlovolji so: vinska klavzula, zapuščenost v kateri se nahaja Dalmacija in pa dogodki v Hrvatski. Zadostovala da bi ena sama iskrica in nastal

bi ogenj po vsej deželi! Govori se, da bodo dalmatinski poslanci v prihodnjem zasedanju deželne zbornice postavili konkretnih predlogov, oziroma zahtev do vlade. Ako bi ti predlogi, oziroma zahteve ostali mrtva stvar (kakor običajno!) podajo vsi deželni poslanci demisijo in ob enem da odstopijo vsi občinski sveti (80 na število). Ako se dogodi to, bi bila vlada v velikih zadregah. Tako nekako poročevalec „Trieste“. Mi znamo za gotovo, da mir, ki vlada v Dalmaciji z obzirom na dogodke v Hrvatski, je le dozdeven. Povsem opravičeno je mnenje dopisnika za slučaj, da bi vodilni krogi na Dunaju ostali še nadalje gluhi na vse prošnje zapuščene Dalmacije.

Konec gloriije. Večina naših cenjenih bralcev se še gotovo spominja s kakšnim hrupom in vriščem so sprejeli svoj čas Celjani vest o poroki nekdanjega vahtarčnega urednika, pozneje in še sedaj poslanca Wolfa, onega slavnega Wolfa, ki se je proslavil z zapeljavanjem tujih nevest, in sličnimi slavnimi deli. Vse nemško Celje je veselo vsklikalo, da je njih mož, soprog Celjanke, hčere začasno proti lastni volji „umirovljenega“ odvetnika dr. Stepischnegga, postal slaven boritelj za Bismarckove edinozveličavne ideje. Imeli so ga svojega in pošiljali so mu nebroj častitk in priznanj. Ali prišli so drugi časi, in Wolf je globoko padel v milosti svojih udanih celjskih pristašev. Omazane, gnjusne stvari, ki so se obravnavale pred raznimi sodišči, so strgale krinko raz njegovega lica in pokazal se je Wolf — volk — v pravi luči — grd pohotnež in nesramnež. Od tedaj ga Celjani niso hoteli več smatrati za svojega. Prišlo pa je še drugače. Wolfova soproga, rojena Stepischneggova, ki je svoj čas izjavila, da ji je pes ljubši kakor Slovenec, je končno izpoznala da se je usoda kruto maščevala nad njo in ji namesto psa naklonila še kaj hujšega — pravega volka. Konec veliki ljubezni je storilo v ponedeljek dunajsko sodišče, ki je izreklo ločitev zakona. Obravnava je bila tajna, torej si je lahko misliti, kako lepe stvari so se obravnavale. Nikakor se ne čutimo poklicane, da bi se potegovali za žensko, ki je izgovorila psovko, kakor smo izrekli zgoraj, temmanj, ker je izreklo sodišče ločitev zakona radi obojestranske krivde. — Sic transit gloria mundi!

Okolu sveta.

Iz državnega zbora. V nagodbenem odseku je te dni govoril naš poslanec dr. Žitnik na korist jugoslovanskih dežel. — Državni zbor je bil odgojen do jeseni. V zadnji seji je izvolil državni zbor delegacije. Iz Kranjskega je izvoljen dr. Šustersič, namestnik dr. Žitnik. — Državni poslanec g. Vencajz je odstopil radi preobilih zasebnih poslov. — Nemške stranke so se združile v državnem zboru in izvolile poseben odbor, ki bo urejal skupno postopanje v narodnih zadevah. S tem nameravajo Nemci pritiskati na vlado v škodo Slovanom. Slovanske stranke v državnem zboru bodo morale misliti na resen skupen odpor, sicer postane Nemec v Avstriji neomejeni gospodar.

Domobranski minister Welsersheimb je podal svojo ostavko, ker se je glede vojne predloge, za katero se je v avstrijskem parlamentu zavzel, na Ogerskem ugodilo vsem željam opozicije.

Predlog o povišanju civilne liste bodo umaknili iz dnevnega reda.

Volitve v Nemčiji. Izid volitev na Nemškem je naslednji: Konservativci 52. Njihovo posestno stanje je ostalo nespremenjeno. Katoliški centum 99. Centum je izgubil 5 mandator, deloma na Poljake, ki imajo sedaj 17 poslancev in so pridobili tri mandate. Socijalnih demokratov je izvoljenih 79. Vlada bode na desnici razpolagala s potrebno večino.

Osveta šivilje. V Berlinu se je maščevala 24letna šivilja Eliza Zeidler nad svojim nekdanjim ljubimcem na kaj poseben način. Ko sta se srečala na cesti, ga je poklicala k sebi, da sta malko pokramljala. V tem je potegnila nož ter odrezala svojemu nekdanjemu ljubimcu desno uho.

Češko tiskovno društvo „Vlast“, ki pomenja pri bratih Čehih to, kar pri nas naše kat. tiskovno društvo, je imelo 2. junija svoj občni zbor. Društvo izdaja za češke katolike znanstveni list „Vlast“ (Domovina), pedagogični list „Vychovatel“ (Vzgojitelj) in več drobnejših političnih listov. Društvo ima več fondov za razna katoliška podjetja, katoliške pisatelje, knjižnice itd. Dalje je društvo središče vsega katoliško-narodnega gibanja na Češkem. Podpira socijalno literalno in slično katoliško gibanje. Letos je doživelo že XVIII. leto svojega plodovitega delovanja. Za nadaljni obstoj ne jamči samo živahno zanimanje za društvo, ampak tudi precejšen kapital, ki ga ima v gotovini.

Lakota na Kitajskem. V provinci Kvangsi na Kitajskem vlada grozovita lakota. Prebivalci provincije so prodali, da bi se ubranili lakote najpreje svojo živino in vse premakljive svoje stvari. Potem so prodali še poljsko orodje, kakor celo opeko raz streh in slednjič svoje hčere, sinove in žene. Hiše po vaseh stoje popolnoma prazne kot bi bilo pogorelo. Lakota zamore prenehati šele konec julija, ako bo namreč žetev riža dobra. Ljudij, ko jim preti lakota s smrtjo, štejejo do 150.000.

Ker se je umila s špiritom zgorela je 16 letna delavka Meta Cielke v Berlinu. Umila si je glavo in lase s špiritom. Ko je potem v samovaru si hotela pripraviti zajuterk, je prišla z glavo preblizo plamena. Vžgali so se ji lasje in hitro se ji je vnela tudi obleka. Odpeljali so jo v bolnico, kjer je kmalu potem umrla.

Škandal v samostanu. Liberalni listi so letos poročali o sledečem škandalu: Pred več leti sli sti dve hčeri neke odlične napolitanske družine v samostan. Vsaka je v samostan prinesla 16.000 lir dote. V starejšo sestro se je zagledal neki dr. Manzila, ki jo je odpeljal v družbi sestre na dom k starišem. Konečno so listi še pripomnili, da so priredili prebivalci Sorrenta proti ondotnemu kapelanu cestno demonstracijo, ker je kapelan deklici pregovoril, da da ste vstopili v skamostan. „Kölnische Volkszeitung“ se je obrnila na knezoškofjski ordinarijat v Sorrent in poizvedelo se je, da o vsej stvari ni ne v Sorrentu in v celi nadškofiji ničesar.

Žrtve tornada. Iz New-Yorka se poroča: Po brzojavu iz Gainsville (Georgia) je ubitih 60 oseb od velikanskega viharja tornada in 39 težko ranjenih. Število mrtvih še ni določeno. Guverner Georgije je poslal poziv v kojem prosi za podporo. — Velike zgradbe so uničene. Med mrtvimi je tudi mnogo uradnikov.

Pes zasačil tatu. V Berlinu je nek berač prišel v delavnico nekega črevljara, da bi beračil. Mojster je ravno z nekim znancem odšel v neko gostilno, ne da bi bil zaprl delavnico, le njegov pes je bil notri. Lepi novi škornji, ki so bili na mizi, so beraču tako dopadli, da je svoje stare sezul in nove obul in jo popihal. Toda račun je naredil brez krčmarja, hočemo reči psa. Pes je glasno lajaje skočil za njim in mu strgal hlače in v gobcu mu je ostala cunja. Ko se je mojster povrnil, mu je pes prinesel priborjeno cunjo in mojster je šel za psom, ki je beraču-tatu hitro sledil. Dobila sta ga v neki žganjarni. Ukradeni škornji in luknja v hlačah bili sti tako očitni priči, da je tat svoje dejanje takoj priznal.

Moški v ženski obleki. V Sprembergu se je pri policiji zgledal neki Julij Fischer kot vdova Fischer iz Königsburga. Vdova je naznanila, da je postrežnica. Konečno se je pa vseeno vzbudil sum in so vdovo prijeli. Pri zaslišanju je Fischer izpovedal, da je 48 letni izučen oženjen tkalec. Od svoje žene že več let ločeno živi. Izpovedal je, da se je zato za žensko izdajal, ker se je kot tak lažje preživil. Na Poznanjskem služil je več tet kot pestunja.

Oporoka sovražnika cilindrov. V Londonu izhaja že več let vsak mesec časopis pod naslovom „Anti Top Hat“ (proti cilindru). Stroški se ne pokrijejo po naročnikih, marveč se pokrivajo po zapuščini nekega starega, že umrlega posebneža. Skozi celo življenje boril se je mož proti modi nositi cilindre in da bi ta nekrvava borba po njegovi smrti ne prenehala, je volil svojemu nečaku iz svoje zapuščine letno rento 2000 funtov šterlingov pod pogojem, da bode

vsak mesec izdajal naveden časopis. Vsak mesec se tiskajo 3 eksemplari: in sicer en eksemplar obdrži sam, 2 eksemplara pa dobita po stričevi oporoki postavljena izvrševalca oporoke.

Socij. demokratska „farska“ gonja avstrijskih judov je 17. majnika priobčila sledečo laž: Francoski župnik Josip Tournier je sodnijsko zasledovan vsled cerkvenega ropa. Sedaj se je pa potom njegovih predstojnikov izvedelo, da je župnik, ki je zmešan, res na potovanji, brez da bi to naznanil svojim predstojnikom. Toda od njemu izročenega cerkvenega premoženja ne manjka nič.

V blaznosti umoril soprogo. Nekemu bivšemu gostilničarju v Parizu se je vsled skrbi, kako bo preživel sebe in svojo ženo, zmedlo. V tem svojem stanju je umoril, brez da bi se bil svojega dejanja zavedel, svojo ženo in je stanoval najmanj osem dni po umoru v isti sobi, kjer se je nahajala umorjena žena. Hišnik je doznal za umor šele po osmih dneh. Dva dni ni gostilničarja nič videl in zato mu je nesel neko nanj naslovljeno pismo. Nesrečnež je hišniku potožil, da žena že več dni tako trdno spi, da jo ne more prebuditi. Hišnik je stopil v sobo mrtve žene. Morilca so zaprli, toda pokazalo se je, da je revež tako zmešan, da se svojega čina niti ne zave. Oddali so ga v blaznico.

Živ človek okamenel. Okameneli človek je medicinski čudež, katerega so si ogledali že imenitni možje. Tajni svetnik prof. Virhow ga je že pred štirimi leti predstavil berlinski medicinski družbi ter pri tej priliki dalje časa predaval o tej redki bolezni. Okameneli človek je sedaj 23 let stari Albert Schwarz iz Rumunije. Obolenost se je pričela brez vsakega vidnega vzroka, ko je bil star 19 let, in v treh letih mu je okamenela desna stran, potem se je vršilo taisto na levi strani. Osem let sem se pa bolezen več ne širi. Obraz je ostal skoro povsem zdrav, toda čeljusti so trdno okamenele, tako, da se usta sploh ne morejo odpreti. Schwarz si je pa sam pomogel, da more jesti; iztrgal si je namreč na straneh v gornji in dolnji čeljusti zobe, in tako more skozi odprtino jemati živež v se, tekočine pa požira po dolgi sesalki. Ob roki se čutijo dolge kamene tetve, ki obdajajo neločljivo kosti. To so namreč okamenele mišice, le členek in prsti so ostali prosti. Na nogah je prizanesla bolezen le levemu bedrovemu členku in desnemu kolenu, sicer se pa čutijo tudi tukaj povsod gručice in palice, in Schwarz se more le po bergljah težavno premikati dalje. Tilnik je popolnoma otrpnel. Obžalovanja vredni mož prenaša svojo usodo povsem mirno.

Obleka iz pismenih znamk. Brez dvojbe bode tudi naše ženske zanimala najnovejša obleka, katero si je nedavno neka Angležkinja naredila in jo nosila in s svojo obleko med svojimi znankami vzbudila mnogo zavisti. Ubogi soprogi in rodovinski očetje, če se tudi pri nas vdomači ta najnovejša angleška moda, ker ni je šivilje, ki ne bi za tako obleko zaračunila po malem do 600 kron. Obleka je bila narejena iz pisemskih znamk, tudi slamnik in pahljača sta bila okinčana s pismenimi vže rabljenimi znamkami. Za vso obleko je rabila izdelovateljica te najmoderneje secisijonistiške obleke nič manj nego 30.000 pismenih znamk.

Proč s korzet! Na visoki dekliški šoli se je dognalo, da postanejo ženske vitkejše čez život, če se pridno telovadijo, kakor če rabijo korzet. Na tem ženskem vseučilišču uveden je telovadni poduk obvezno in se je tako potom antropometriške mere konstatiralo, da so deklice zavod zapustile mnogo bolj krepke in vitke, kakor pri vstopu na vseučilišče. Telovadba proizvodi, da postanejo rame širše, roke in život bolj polna. Sploh se vse telo harmonično razvija.

Dogodki na Hrvatskem. Hrvatski zemaljski sabor je zboroval, toda tako, kakor je mogoče le na Hrvatskem, kjer ni več nikake pravice. Opozicija je seveda v obliki nujnih predlogov spravila pred zbornico dogodke, ki se vrše že par mesecev po deželi. Seveda ni moglo pri takih stvareh ostati vse mirno, kakor bi si želel paša Hedervary in njegovi podrepniki. Opozicija je porabila vsa sredstva obstrukcije, da pokaže banu in njegovim mažaronom pravo sliko njihovega nesramnega preziranja hrvatskega na-

roda. Seveda ni manjkalo ostrih besed, kar pa je dalo povod banu, da je dal po svojem prvem janičarju grofu Erdödiu staviti predlog, da se izključijo trije opozicijski poslanci od petnajstih sej zemaljskega sabora. V soboto je izjavila opozicija, da se ne bo udeleževala sej, posebno ne proračunske razprave. Dogodki v saboru so imeli odmev na ulici. Grofa Erdödi je občinstvo sprejelo z žvižganjem. Metali so nanj gnila jajca, pljuvali mu v obraz in vpili „lopov, izdajica“. Opozicijske poslance je ljudstvo burno pozdravljalo. — V varaždinski okolici so se zopet na raznih krajih dvignili kmetje. Pripoveduje se, da je bivši ogrsko hrvaški minister Josipović poklican k cesarju. Govoril je baje, da bo povedal cesarju popolno resnico. Ako to res stori, potem se je nadejati, da mora biti Hedervaryjevemu tiranskemu pašovanju kmalu konec. V Samoboru je prepovedala kotarska oblast nositi hrvatske trobojnice. Kdor je ne sname, ga kaznujejo s tremi dnevi zapor; ako ga pa vnovič zalotijo, ga obsodijo na 14 dni strogega zapor. Radi nemirov v Gornji Reki v varaždinskem okraju je obtoženih 33 kmetov. V Primorju je nagla sodba odpravljena. Kakor so pa kmetje izvedeli to novico, so takoj naskočili hiše madžaronov in železniški tir, katerega so razdrli. Višje sodišče je razveljavilo protipostavni odlok, da dr. Derenčin ne sme biti odgovoren urednik „Obzora“, ker je kot poslanec imun. Banica je odpotovala na Ogrsko in se je baje izrazila proti neki svoji prijateljici, da se na Hrvaškem ne vidite več.

Nemci in krvavi dogodki v Belemgradu. Nemški listi z ozirom na dogodke v Belemgradu silno kriče o surovosti in krvoločnosti srbskega naroda. Z ozirom na to prav umestno pravi „Slovenski Gospodar“: „Strašen način, s katerim je srbski narod odpravil dosedanje vladarsko hišo, ni zapisati toliko na rovaš srbskemu narodu samemu, kakor njegovim učiteljem. In ti so — Nemci. Znano je, da je bilo srbsko vojaštvo od nekdanj nemško-prijazno. Sedanji ministerski prezident, katerega si je vojaštvo ob umoru izbralo, je odkrit prijatelj Nemcev. Večina srbskega razumnštva, ki je ostalo tako hladno ob umoru, je dovršilo svoje študije na nemških univerzah. Nemška oholost, ki brezobzirno podere vse, kar se ji ne klanja in kar ji ni po volji, je prešinila srbsko vojaštvo in razumnštvo, zato se ni čuditi, da se je izvršil ta strašen umor in da ga razumnštvo odkrito odobrava. Ruski car je jokal, ko je zvedel o strašnem dogodku na srbskem kraljevem dvoru. Ž njim plaka gotovo vsako slovansko srce, ne toliko za kraljem in kraljico, ampak da se je zgodil sploh ta surov zločin.

Kar se je doigralo sedaj v Belgradu, to je proti značaju slovanskih plemen! Kralj Aleksander je bil res mnogo kriv na veliki nezadovoljnosti, ki je zavládala v srbskem narodu proti vladarski hiši. Toda, kdo je pokvaril mladega kralja? Ali ne njegov oče Milan, katerega je nemška politika oboževala? Nemec hoče imeti tudi most proti Carigradu, in čim bolj propalo je ljudstvo in vladarske hiše na tej poti proti Carigradu, tem boljše za njegove namere“.

Pogrešajo roparja Musolino. Z Rima poročajo: Odkar je znameniti ropar Musolino ujet, pomnožile so se tatvine in ropanja zdatno po Calibriji. Dokler je bil Musolino še prost, živel je ob colnini prebivalstva v provinciji, za kar jih je branil pred napadi družih tatov in roparjev, katerih se ni nobeden upal pokazati v pokrajine koder je on gospodoval. Prebivalstvo je sedaj na slabšem kot je bilo poprej, dokler je bilo pod Musolinovim varstvom. Policija zasleduje sedaj še enega rokovnjača Varsalona po imenu, kateri zopet po drugi provinciji gospodari jednako kot je Musolino gospodaril. Ljudstvo je Varsalonu zelo naklonjeno, ker se boji, da nastanejo zanj še huje razmere če pride Varsolono v pest policije. Zaradi tega ga varujejo in skrivajo kakor so poprej z Musolinom ravnali. Zaradi tega tudi Varsalona meša zasledovalcem štrene, da ga po več mesecev brezuspešno iščejo.

Srbija. Čifutski listi na vse mogoče načine grde novega srbskega kralja, Petra I. Karadjordjeviča, v prvi vrsti pa dunajska „Neue freie Presse“. Seveda bi bili ti možje radi videli, da bi se bil ugnjezdil na srbskem kraljevem pre-

stolu kak nemški knežič, kakor jih je v blaženem „rajhu“ toliko, da ne vedo več kam ž njimi, ne pa član domače narodne srbske porodice Karadjordjevičev. In zato je sedaj Peter I. pariški razuzdanec, ki bo Srbijo prevrnil v prepad, do čegar robu so jo pripravili Nemcem prijazni Obrenovići. Dobro odgovarja tem čifutskim sramotilcem srbski vladni list, ki pravi, da je Avstrija zato tako razočarana vsled mirne izvolitve Petra Karadjordjeviča srbskim kraljem, ker ve o njem, da ne mara postati preprost agent avstrijske balkanske politike, kakor sta bila Milan in Aleksander. Avstrija se odslej pač ne bo več toliko vmešavala v srbske zadeve. Kralj Peter je odšel iz Genfa. V Belgrad potuje preko Dunaja, kjer se ne ustavi. Spremljajo ga trije ordinančni častniki, polkovnik Popović, stotnik Kostić in poročnik Gruić. — Milan je zapustil nezakonskega sina Milana z maternim priimkom Krstić. Začela se je neka agitacija za tega novega pretendeta, katera bo imela svoj vir najbrž v Nemčiji, kjer se jako zanimajo za Milanovega nezakonskega sina. Nemci bodo najbrž imeli priliko potegovati se še za več takih pretendentov, kajti kakor je znano, se je marsikatera ženska lahko pohvalila z Milanovo naklonjenostjo. Takih pretendentov najbrž ne bo manjkalo.

Ljudsko učiteljstvo v Italiji. Ljudski učitelji v Italiji so slabo plačani. To pravijo in to jim tudi drugi verjamejo. Verjame jim celo naučni minister Nasi. Ta jim hoče zdaj izboljšati njih gmotno stanje, in to bi stalo za enkrat 8.000.000 lir. Tudi tu se posamezne stranke poganjajo za učiteljsko agitatorično moč pri volitvah. A z ozirom na ljudstvo bi si vsaka stranka trikrat premislila, predno bi glasovala za zvišanje davkov. Saj italijanski kmet že zdaj več noče davkov plačevati. V južni Italiji in v Siciliji so mnogi kraji, kjer so davki že daleč zaostali. Ljudje pravijo: „Ubijte nas! Plačevati ne moremo.“ Zato hoče zdaj naučni minister ljudske šole razdeliti na dva dela: Prvi del ljudskih šol bi bil za vse otroke, ki hodijo po pet let v šolo in potem nečejo ali ne morejo zaradi ubožstva obiskovati nobene šole več. K tem šolam bi bili obsojeni i večinoma delavski in kmečki otroci. Ta šola bi bila torej začetek in konec ljudske izobrazbe. Poleg teh bi bile druge ljudske šole za one otroke, ki hočejo pozneje obiskovati gimnazije in tehnične šole. Za obiskovanje teh šol bi morali stariši plačevati posebno šolnino, med tem, ko bi prve vzdrževala država sama. In iz te šolnine, ki bi bila prostovoljna — to se pravi prostovoljno izbrana, a potem tudi prisilna, bi se učiteljstvu izboljšale plače. To je vsekako nek izhod iz zagate, a najbrže bo neizvršljiv. Kako naj se pa izvedejo take dvojne „ljudske“ šole? Kateri oče ne bi svojemu otroku, ko ga dá v šolo, rad odprl pot do boljšega kruha? Ali bo ljudstvo zadovoljno, če se mu reče: Dajte svoje otroke v šolo, ki se plačuje z vašimi davki, ampak potem ne morejo vstopiti v nobeno šolo več? Samo tisti bogati stariši, ki morejo plačevati šolnino, bodo mogli svoje otroke šolati še naprej! Kako se bo izvršila ta dvojna šola po posameznih krajih? Kako se bo učiteljstvo razdelilo v dve vrsti? Ljudstvo bo moralo nastopiti proti temu in gotovo bodo socijalistični in republikanski elementi najodločnejše proti temu, da se proletarskim otrokom za vedno zapre pot k daljni izobrazbi. Na ta način se učiteljsko vprašanje po naših mislih ne bo dalo rešiti.

Predsednik Združenih držav in jezuiti. 29. aprila t. l. je imel povodom obiska katoliškega vseučilišča v St. Louisu na kardinala Gibonsa in na očete jezuite, pri katerih je bil predsednik Roosevelt gost, sledeč značilen nagovor: „Veseli me, da sem gost prvega, najvažnejšega in najstarejšega vseučilišča na zahodu veletoka Missisipija in teritoriju Lanisianske države. Znano mi je delovanje vseučilišča, ker sem imel priliko se v zahodnih naših državah prepričati o napredku, ki ste ga, častiti očetje, dosegli ne le pri nas Amerikancih, marveč tudi pri Indijancih. In zato mi je v posebno veselje, da se nahajam v prostorih te visoke šole, da vas moram tukaj pozdraviti in prisostvovati vaši slavnostni prireditvi. Eminenca, častiti očetje!

Hvaležen vam ostanem za preprijazen vsprejem in v imenu ameriškega naroda za vaše kulturno delo izjavljam, da se bodem vedno trdno držal določila naše ustave, ki predpisuje, da se mora postopati z vsemi državljani jednako, ne glede na to, v kaki obliki časte Boga. Zatrdim vam, da vaša zadovoljnost, ker se nahajam v vaši sredi, ne more biti tako velika, kakor je moja sreča, da morem biti nekaj časa v vaši sredi“. Tako o delovanju oo. jezuitov predsednik Združenih držav, ki ni katoličan. In kako naši tudi katoličani liberalci!

Atentat na cara. Neki londonski list poroča, da so prišli te dni na sled nekemu atentatu na cara. Ta atentat bi se imel izvršiti pri odhodu carske dvojice iz Carskega sela v Peterhof. Neki človek, ki se je preoblekel v uniformo višjega orožniškega častnika, hotel je priti do cara. Tega človeka so aretirali, a vsa zadeva ostala je tajna. Kakor smo rekli, priobčuje to vest neki angleški list in v angleških listih mrgoli po navadi vse polno vesti o atentatu na ruskega cara, za katere pa ne ve nobeden drugi, razun angleških listov.

Zakonska kupčija. Znano je, da se bogate Američanke najrajši omože s plemenitaši. Največ se jih omoži ravno z angleškimi lordi in vojvodi. Angleška družba takim zakonom ni ravno prijazna in zadnji čas je tudi angleško časopisje o teh zakonih prinašalo ne ravno laskave opombe, katere so Američanke navadno ignorirale. Toda soprogi nekega angleškega vojvode je bilo šale dovolj in je javno časnikarskim napadom prav dobro odgovorila. Izjavila je: „Denar mojega očeta, ki si ga je sam s pridnostjo pridobil, je pač pri moji močitvi igral veliko vlogo, toda pogledjmo, kdo je imel pri tej kupčiji večji dobiček, jaz ali moj mož. Mož mi je v zakon prinesel: čast, slaboglasno predživljenje, zadolženo posestvo, malovredne prijatelje, velikanske dolgove, pokvarjeno zdravje, ponižen in dobrovoljen značaj. Nasprotno sem jaz prinesla v zakon: premoženje, zdravje, lepoto in zakonsko srečo. K temu še pripomnim, da sem dobro vzgojila več sinov in skrbela za to, da niso postali malovredneži. Mislim, da bode prišel še čas, ko bodo Angleži pripoznali in Boga zahvalili, da se sploh Američanke hočejo močiti z zadolženimi angleškimi plemenitaši.

11 otrok utonilo je pri Dembnu. Kacih 40 otrok iz raznih vasi se je pripravljalo za spoved. Da so mogli iz Dembna zopet domov, prepeljati so se morali čez reko Warto. Brodnik je kljub velikemu številu vzel čoln, ki je imel luknjo, katero je zamašil s predivom. Ko je bil čoln že na vodi, se je luknja odmašila in voda je močno drla v čoln, ki se je prevrnil. Utonilo je 11 otrok, ostali so se z veliko težavo rešili na breg. Srce pretresujoči prizori godili so se na bregu, matere so hotele v vodo, da bi rešile svojo deco in so jih s silo morali pridržati. Tudi nepredvidni brodnik je utonil.

Tudi srčnost. Znano je, da so mornarji zelo praznoverni in udani raznim vražam. Zlasti št. 13 je pri mornarjih na zelo slabem glasu. Radi tega so bili res nad vse srčni mornarji nekega glasgovskega parobroda, ki je 13. decembra odpotoval iz Clyde. Na parobrodu je bilo trinajst potnikov in trinajstič je šel na potovanje. Iz Liverpola do Port Saída je rabil tudi 13 dni. Iz Port Saída do Colombe je rabil parobrod zopet 13 dni. In konečno iz Colombe v Calkutto zopet 13 dni. Kljub nesrečni številki 13, ki je tako usodepolno sledila temu parobrodu, se ni zgodila nobena nesreča. Ravno nasprotno. Nek mornar je pri izkrcanju izvedel, da je postal bogat dedič. Kljub temu pa trde poznavci mornarjev, da bodo prej ko slej mornarji smatrali številko 13 nesrečnim znamenjem.

Radi sanj zblaznela. Žena zidarskega polirja Neumana v Berlinu je bila precej časa bolna na živcih. Neko noč se ji sanja, da se nahaja na morišču. To ji tako pretrese njeno živce, da si je vtepla v glavo, da jo hočejo umoriti vsled dozdevnega umora. V takem položaju je hotela skočiti raz okno. Komaj so ji zabranili, nakar so jo odpeljali v norišnico.

Upliv elektrike na poljedelske pridelke. Ogrski učenjak Bertolan Sztereny je priobčil te dni v nekem ogrskem znanstvenem listu zani-

miv članek, v katerem opozarja svoje rojake na uspeh proučevanj prof. Lemstrom iz Kelsiforsa, o vplivu elektrike na poljedelske pridelke. Z uporabo električnega toka se je doseglo, da je potrebovala jagoda za dozoretev polovico manj časa nego ga potrebuje po navadi. Česna, čebule in redkvic pridelalo se je od 35 do 60% več nego po navadi tam, kjer se je uporabljala elektrika. Pridelalek krompirja in repe se je pa s pomočjo električnega toka pomnožil od 60 do 75%. Električni tok pa ne upliva enakomerno na vse rastline. Nekatere ostanejo neobčutljive, drugim celo električni tok škoduje. Pšenice na pr. se je pridelalo s porabo električnega toka od 25 do 30% in ni nikakor izključeno, da ne bi s časoma elektrika nadomestovala vsaj nekoliko delavskih moči katerih vedno bolj ne dostaja.

Grozna nesreča se je pripetila minuli mesec v Angleziji na otoku Sardinija. Več delavcev je pritrjevalo zrakoplov k tlom. Naenkrat se je odtrgala vrvi in zrakoplov je švignil bliskoma v zrak. Neki delavec, ki je obvisel na vrvi, in ga je potegnilo v zrak, je padel, ko so ga zapustile moči, iz višočine kakih sto metrov na zemljo. Padel je s tako silo, da je bil popolnoma zdrobljen.

Obdačenje debelosti. Na Norveškem hočejo baje vpeljati davek na debele ljudi. Predlagatelj te postavke pravi: „Kdor je zelo debel, je znamenje, da se dobro živi; kdor da dobro živi, tudi lahko dobro plača. Obdačeni bodo vsi tisti ljudje, ki so čez 125 funtov težki. Seveda bodo tudi za težje različni davčni razredi, čim težje bode človek, tem več bode plačal davka.“

Kako si je pomagal. Neki stari čudak je pri svoji smrti zapustil vse svoje premoženje trem sorodnikom, pa le pod tem pogojem, da dene vsaki izmed njih pred pogrebom v njegovo rakev sto goldinarjev. Ko so se dediči nekoliko časa pozneje sešli, pogovarjali so se o tem, kako je kateri izpolnil naročilo umrlega. „Jaz sem položil v rakev bankovec za 100 gld.“, pravi prvi. Jaz sem pa djal v rakev 100 srebrnih goldinarjev“, pristavi drugi. „Jaz pa“, reče tretji, „ker nisem imel ravno denarja pri rokah, napisal sem menjico za 300 gld., kateri se izplačajo na moje ime pri deželni banki na drugem svetu, ter njo djal v rakev. Zato pa sem vzela, da nimam škode, oni bankovec in onih 100 srebrnjakov za sebe!“

Nove iznajdbe.

V zadnjem času so zopet iznašli marsikaj ali pa popravili stare iznajdbe.

Na Francozskem izkušajo preosnovati fonograf, ki ga nam je podarila Amerika, in sicer po načinu, kot ga je iznašel Charles Caloit. Po tej preosnovi bodo odpravljeni neprijetni spremljajoči glasovi in šumenje, ki nas moti, ako poslušamo fonograf. Imenovani iznajditelj trdi, da prihaja to šumenje v prvi vrsti od tega, ker membrana ni pravilno narejena in pritrjena. Samo srednji del membrane bi se moral tresti, rob pa bi moral ostati čisto miren. Charles Caloit popravlja ta nedostatek tako, da pritrdi membranin rob na posebej za to prirejene elastične podloge, tako da se rob nič ne trese, ko prihajajo zvočni valovi do membrane. Tako je glas pri teh fonografih skoraj popolnoma čist in brez šuma.

Tehnik Henry Wellington iz Brooklyna je izumil posebno vrsto svetilk, s katerimi delajo zdaj poskušajo v okolici Brooklyna. Kot gorilna snov služi pri teh svetilkah acetilenov plin, a imajo to prednost, da ni treba pri upeljavi svetilk nikakih cevij ali žic kot pri plinovitih ali električnih svetilkah, ampak vsaka je zase kot oljnata svetilka. Svetilnično stojalo služi namreč kot shramba za calcium carbid, iz kojega se prireja acetilenov plin. Plin prihaja potem po cevi v svetilko. Oni, ki ima s svetilko opraviti, mora vsak dan naložiti v stojalo dovolj calcija in vode. Priprava, kjer zgoreva calcium carbid, mora biti taka, da se ne zamaši cev, kar se navadno godi pri acetilenu. Uslužbencev bi pač

moralo biti več in bi imeli več dela, a stroškov in sitnostij bi bilo gotovo veliko manj.

Stroj, s katerim se naglo in dobro tlakajo ceste, se nedavno vrlo dobro obnesel v Čikagi. Delavcev je pač tudi treba še poleg tega, a stroj jim delo silno olajša in tudi mnogo lepše in trdnjše opravlja. Na prvi pogled je stroj tak kot lokomotiva. Na težkih kolesih je motor s strojem, na spodnjem delu stroja je polno zabijalnikov drug poleg drugega. Te zabijalnike dviga posebno vreteno, katere vrtil motor, in in potem padejo zabijalniki z vso silo na kamenje, katero je treba zabijati. Med zabijanjem se dene stroj s koles, da stoji pri miru, in sicer s posebnim dvigalom, Tako ne napravlja ta stroj naporenega dela le bolje, ampak z ozirom na hitrost tudi mnogo ceneje kot sicer.

Neki ameriški iznajditelj, frabrikant kovinskega orodja, Hamilton Foster Low, je sestavil pripravo, s katero hoče pred vsem olajšati delo gospodinjam, namreč orodje za pomivanje kuhinske posode brez nevarnosti, da bi se kaj pobilo. Ta priprava ima podobo velike skled, ki pa nima masivnih sten ampak le mrežaste. Znotraj je ob krajih več cevij, ki so zgoraj proti sredini posode ukrivljene. V to posodo se dene lahko več orodja loncev in skled ob enem. S posebnim vrtljem, ki ima na konci kljuko, se vsesa iz kake večje posode v cevi voda, ki brizga iz cevi v orodje ter jo od vseh strani dobro izplakne. Ako bi začele rabiti gospodinje to pripravo, bi dekile pobile mnogo manj loncev in skled, in mnogo jeze, prepira in denarja bi se prihranilo na ta način.

Iz usnatih odpadkov prirejati novo, umetno usnje so pač že poskušali marsikje, a obnesli se niso ti poskusi. Mnogo boljši uspeh je dosegel v tem oziru nedavno v Parizu dr. Gautiér. Usnje, prirejeno na ta način, je mnogo boljše kot navadno. Od odpadkov raznih ustrojenih kož se potrga dlaka, odpadki se potem omehčajo v apneni vodi in nato umijejo v vodi. Usnjate snovi se potem v posebnem stroju razdrobe in raztrgajo; ta masa pride v drugi stroj, kjer pride v dotiko s cinkovim sulfatom. Tako enakomerno razdeljena snov se potem posuši na razgretem zraku. Usnje, prirejeno na ta način je silno močno in podobno šagrin-usnju.

Eden glavnih nedostatkov pri zrakoplovu nastane vsled vedno menjajočega plinovega tlaka, ker vsled tega izpreminja zrakoplov vedno svojo velikost. Treba je potem zrakoplov obtežiti, oziroma olajšati in odpirati ventile. Neki Švicar je izumil posebno pripravo, ki se nahaja znotraj v zrakoplovu, ki zadržuje izpreminjanje plinove napetosti. To sta dve peruti, ki se vrtita na skupni osi, a druga dva njuna robova sta zvezana z zrakoplovom. Pod tema perutnicama delujeta dve močni peresi, pod kojih pritiskom se perutnici zblížata skupaj za gotovo razdaljo, kadar popusti plinova napetost. Tako se zmanjša plinova prostornina in njegova napetost ostane ista. Ni dvomiti, da bo ta iznajdba zrakoplov mnogo izboljšala.

Pri uporabi tekočega goriva je še marsikaj nedostatkov. Treba je namreč, da morajo take tekočine, zlasti ako se rabijo v veliki meri, kot n. pr. pri kotlih, najpreje popolnoma izhlapeti, predno pridejo v prostor, kjer zgorevajo. Pač služi v ta namen mnogo boljših in slabših priprav, a silno velikega pomena je v tem oziru iznajdba pariškega tehnika Rateau-ja. Rateau napravlja odprtine, kjer izstopa tekočina, v podobni križev ali zvezd, tako da dobi curek tekočine, ko pride iz cevi, žlebasto obliko. Posledica tega je, da se ploskev, kjer se začne tekočina izpreminjati v par, večja. Tekočina se tako mnogo finejše razdeli in hitreje izpremeni v par.

Zadnja iznajdba, ki jo omenjamo, pa je važna za mornarje in plavače. Neki Anglež je prenesel teorijo morskega valovanja v prakso. Izumil je namreč svarilno znamenje za nevarna mesta v morju. Ta iznajdba temelji na dejstvu, da je morje v gotovi globočini popolnoma mirno. V tej globočini se nahaja majhen električni dinamo, zavarovan, da ne more voda do njega, ter je zvezan po drogovi z bojo, na katero se priklepajo ladjini mački. Drogovi so votli in

zveza je taka, da se ziblje z valovi vred samo boja, dinamo pa je vedno v isti višini. To zibanje se okrepi po drugih plavajočih predmetih, ki so zvezani z drogovi, in to gibanje goni potem električni stroj, da zamore delovati. Akumulator je pritrjen na dnu. S pomočjo morskih valov torej deluje dinamo in razsvetljuje po noči bojo z električno lučjo ter tako služi kot svarilno znamenje mornarjem.

Slovenci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah, gričih in planinah mnoge kresove.

Svoji k svojim!

KONRAD SKAZA St. Ulrich Gröden Tirol.

Slovenska delavnica za vsa cerkvena dela od prečastitih gospodov duhovnikov odlikovana, se priporoča za umetno izdelovanje svetnikov, altarjev, prižnic, križevih potov rezljanih (Relief) in na platno slikane, v vsakem slogu in po mogoče nizki ceni. Betlehemske jaslice s 15 rezljanimi podobami in 16 živali od 50 kron više. Umetno izdelane „Ljurske votline“ i. t. d.

Za vsako poljubno podobo pošljem originalne fotografije mojih del, za altarje originalne načrte. — Za vsako slovensko naročilo čez 100 kron dam kot spomin umetno rezljano božje razpelo zastoj.

Za cenjena naročila prosim

48 12—8

Konrad Skaza.

Nobena poroka več

ne bi smela biti brez 16 10—1

sladoleda.

Razpošilja največja eksportna tvrdka za sladoled in sladčičarsko blago Emil Brandt v Kranju.

„Slovenski List“ prodaja se v Ljubljani v Brus-Štefetu prodajalnici Pred škofijo. V Kranju se prodaja v prodajalnici gosp. Florian. Posamezna številka stane 14 vinarjev.

Pristno čebelno-voščene sveče

4 47—21

prodaja

Janko Šink, svečar v Kranju

kg po 5 K, poštne prosto.

Spominjajte se ljudskega sklada!

Tužnim srcem javljamo svojim znancem in prijateljem prežalostno vest, da je v četrtek, dne 18. t. m. vsled prevelikega truda in napa za zboljšanje delavskih razmer v Idriji, umrla v tretjem letu svoje starosti naša nepozabna tetka

Jednakopravnost.

Naznajujoč to žalostno novico zahvaljujemo se vsem onim, ki so jo v dobi njenega bridkostipolnega triletne hiranja večkrat obiskovali ter ji s svojo navzočnostjo polnili prazne predale njenega želodca. V tem oziru g. e hvala posebno gg. Mihecu, Santicu, Pavlihu ter obč. konsumnemu društvu, katoliškemu konsumu itd.

Solznih oči stoječi ob njenem grobu in premišljuječi njene nevenljive zasluge za ubogi delavski stan, priporočamo jo posebno delavcem v blag spomin ter prosimo, da ji svojo hvaležnost skažejo s tem, da podari vsak po svoji moči kak znesek, kateri se izroči pred delavci se skrivajočemu zalagatelju „Jednakopravnosti“ v svrhu pokritja „pufa“, ki ga je ranjca v svoji boleznini napravila.

V Idriji, dne 18. junija 1903.

Žalujoči ostali.